

Bil. t. Endringsaf. t. Finantsl. 3. Beh.

Lil § 26: Andre og overordentlige Statsudgifter. Nr. 17. Lilstud til Kysthospitalet paa Refsnæs til fri Forplemning for fattige kirtelsyge Børn:
Summen 10,000 Kr. forhøies med 5,000 Kr.

S. Kellermann.

Trolle.

Lil Folkethingets Finantsudvalg.

44.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Bedlagte med den ligeledes hosfølgende Skrivelse af 17de d. M. hertil indsendte Beretning om de i 1879—80 foretagne ekstraordinære antikvariske Undersøgelser og Fredninger udlader Ministeriet ikke hermed at tilstille det ærede Udvalg.

Kjøbenhavn, den 20de December 1879.

Fischer.

Schwarzkopf.

Lil Folkethingets Finantsudvalg.

Hermed har jeg den Ære at fremsende en ved forskellige Forarbejder noget forsinket Beretning om de i den forløbne Del af indeværende Finantsaar foretagne ekstraordinære antikvariske Undersøgelser og Fredninger og tillader mig at anmode om, at Ministeriet velvillig vil lade den komme Rigsdagens Finantsudvalg ihænde.

Direktionen for de antikvariske Mindesmærkers Bevaring, den 17de December 1879.

S. S. A. Worsaae.

Lil Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Bed den af Rigsdagen til ekstraordinære Undersøgelser og Fredninger omkring i Landet for Finantsaaret 1879—80 givne Bevilling have de antikvariske Forskninger i indeværende Aar fornemmelig været rettede paa Bornholm, Lolland og Sylland.

Den fra tidligere Undersøgelser bekjendte og meget fortjente Lærer S. A. Jørgensen i Bøster har paa Bornholm optaget Beskrivelser af Oldtidsminder og Kirker i Pedersker Sogn og i hele Vesterherred, Ibsjagede af Kort og af en Grundplan af den forhen ikke kjendte Ringeborg paa Bispebjerg. I Pedersker Sogn er noteret 127 mærkelige antikvariske Steder, deriblandt en af de sjældnere paa Den forekommende Tættestuer inden i en Jordhøi, over 50 Gravhøie, foruden flere mindre Stenrøser, Brandpletspladser, Gravpladser uden Høie, store Stene med staaledede Jordbygninger (til forbums Dffringer?) og nogle Bauta-stene. I Vesterherred fandtes flere Gravkister og en Dysse fra Stenalderen, en stor Mængde Stenrøser og henvend 150 store Gravhøie, som formentlig hidrøre fra Broncealderen. Ogsaa her forekom ikke faa Stene med staaledede Jordbygninger, navnlig i de paa Gravhøie rigere Strøg, i Særdeleshed i Nykær Sogn. Ved Ballensgaard bemærkedes en Gravhøi med en endnu paa den reist Bauta-sten — den eneste i sin Art paa Bornholm.

Som Fortsættelse af tidligere Undersøgelser paa Lolland bereiste Professorene, Dr. phil. Engelhardt og M. Peterfen 10 Sogne i Musse Herred og hjembragte 15 større Blade med Tegninger af Bygninger og kirkelige Gjenstande, hvoriblandt flere mærkelige Portaler, Døbefonter og Enkeltheder af de interessante, gamle Murstenkirker. Endvidere medbragtes 59 Blade med Grundplaner og Tegninger af Oldtidsminder. Der indhentedes Oplysninger om over 120 Langdysser, Runddysser og Tættestuer, hvoraf omtrent Halvdelen var bevaret, medens der af Jordhøie fandtes ca. 250. For første Gang opdagedes i Skovene og paa Rysterne større Gravpladser med en Mængde tilbids ganske smaa og runde Jordhøie, i Reglen neppe to Fod høie, hvorimellem saas Stenlægninger i forskellige Former, kvadratiske, langagtig firside, runde og ovale. Blandt disse mærkelige Grave, som efter en foreløbig Undersøgelse syntes at skrive sig fra Broncealderen, var der ikke sjældent reist middelstore utilhugne Stene som en Art Bauta-stene. Ved Rjøb erhvervedes en Stendysse nær Rysted, og flere andre Fredninger indleedes, som forhaabentlig inden Finantsaarets Slutning ville blive endelig ordnede. Desuden blev Runestenen i Skovlænge foranlediget henflyttet til en sikker Plads i Præstegaardens Have.